

EKSPEDICIJOS „MIESTO ISTORIJS LIUDYTOJAI” KELIAIS

2017-11-08

Mes, jaunieji kraštotyrininkai, dalyvaudami Šiaulių jaunųjų turistų centro projekto „Valstybės šimtmečio pėdsakais“, dalyvavome ekspedicijoje ir lankėme vietas, susijusias su mūsų miesto žymiais žmonėmis. Pirmiausia aplankėme Venclauskių namus, kur žymaus Lietuvos teisininko, advokato, pirmojo Šiaulių miesto burmistro Kazimiero Venclauskio ir aktorės, režisierės, visuomenės ir kultūros veikėjos Stanislavos Jakševičiūtės – Venclauskienės šeimoje gimė ir užaugo Šiaulių miesto garbės pilietė, advokatė Gražbylė Venclauskaitė. Ji visą savo gyvenimą tarnavo gimtajam miestui ir Šiaulių kraštui. Už tai 2000 metais kovo 9 dieną Gražbylei Venclauskaitei buvo suteiktas Šiaulių m. garbės piliečio vardas. O 2008 metais – Šiaulių apskrities viršininko garbės ženklas „Už nuopelnus Šiaulių kraštui“.

1991 metais Gražbylė Venclauskaitė miestui padovanojo tėvų namus Vytauto gatvėje, kuriuose dabar įsikūręs vienas iš „Aušros“ muziejaus filialų. (1992 metais pavadinti Venclauskių namais).

Taip pat lankėmės prie namo, esančio Vilniaus gatvėje, pažymėtu 213 numeriu, kuriame iki 1974 metų gyveno garsi Lietuvos aktorė Potencija Pinkauskaitė. Aktorė Šiaulių dramos teatre dirbo nuo pat jo įkūrimo pradžios- nuo 1931 metų iki 1959 metų. Nuo 1959-ųjų iki 1970-ųjų Šiaulių pedagoginiame institute studentams dėstė raiškųjį skaitymą. Didelis aktorės indėlis ne tik mūsų miestui, bet ir visai Lietuvai. P.Pinkauskaitė buvo tinkamai įvertinta. Šiaulių dramos teatras įsteigė P.Pinkauskaitės premiją. 1956 metais aktoarei buvo suteiktas Lietuvos liaudies artistės vardas. Aktorė buvo apdovanota „Garbės ženklo „ ordinu. Ant namo, kuriame P.Pinkauskaitė gyveno, 1995 metais atidengta paminklinė lenta ir aktorės biustas (skulptorius A.Toleikis).

Užsukome ir į J.Janonio gimnaziją, kurioje nuo 1967-ųjų iki 2007-ųjų metų dirbo nusipelnęs mokytojas (ekspertas), kraštotyrininkas, Šiaulių m. garbės pilietis Jonas Krivickas. Mokytojas buvo J.Janonio gimnazijos metraštininkas. 1970 metais įkūrė mokyklos istorijos muziejų ir ilgus metus jam vadovavo. Jonas Krivickas – Šiaulių m. kraštotyros draugijos Mikelio prizo laureatas, Lietuvos kraštotyros draugijos garbės narys. 2000 metais tapo P.Bugailišio premijos laureatu, 1997 metais apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu ir Gedimino ordino medaliu. 2001 metais rugsėjo 20 dieną Jonui Krivickui už nuopelnus miestui suteiktas Šiaulių garbės piliečio vardas.

Aplankėme paminklą Povilui Višinskiui, XIX a. pab. – XX a. pr. lietuvių tautinio judėjimo veikėjui, publicistui, švietėjui, lietuvių literatūros ugdytojui.

Povilas Višinskis paliko nemažą pėdsaką mūsų mieste. Iš trisdešimt vienerių savo gyvenimo metų beveik šešiolika P. Višinskis atidavė Šiauliams. Šiauliuose P. Višinskis baigė gimnaziją, čia subrendo. Ir vėlesniais gyvenimo metais mieste dažnai lankydavosi kaip aktyvus kultūros puoselėtojas, liaudies švietėjas, talentų ieškotojas ir ugdytojas. Glaudų jo ryšį su Šiauliais įrodo įvairiuose raštuose vartojami slapyvardžiai: Šiaulietis, Šiauliškis ir kiti.

Šiauliečiai gražiai pagerbė šio iškilaus savo krašto šviesuolio atminimą Jo vardu pavadinta viena centrinė miesto gatvė. 1989 m. Šiaulių apskrities bibliotekai suteiktas P. Višinskio vardas. 1990 m. bibliotekoje atidengta šiauliečio dailininko Vitolio Trušio mozaika „Povilas Višinskis“.

O 1991 metais Vilniaus gatvėje buvo pastatytas paminklas P.Višinskiui (autorius Stasys Žirgulis kartu su architektais E. Makštučiu ir V. Mazuroniui).

Aprašymą parengė: Gabrielė Jasaitytė, kraštotyros grupės mokinė